

РЕШЕНИЕ

№ 394

София, 26 януари 2015 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на шести октомври две хиляди и четиринадесета година в състав :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ПЛАМЕН ТОМОВ

ЧЛЕНОВЕ: РУЖЕНА КЕРАНОВА

РУМЕН ПЕТРОВ

при секретар: Аврора Караджова

и в присъствието на прокурора Искра Чобанова

изслуша докладваното от съдията Ружена Керанова

н. дело № 1233/2014 година

Производството пред Върховния касационен съд е по глава тридесет и трета от НПК. Образувано е по искане на Х.Н.А. за отмяна на постановеното определение от 18.02.2014 г., с което е прекратено производството по реда на чл. 369 във вр. с чл. 368 от НПК по НЧД № 1560/2013 г. по описа на Специализирания наказателен съд. В искането за възобновяване се излагат доводи за допуснати съществени процесуални нарушения. Претендира се отмяна на определението за прекратяване на производството по делото и връщане на същото за ново разглеждане по същество на процедурата по чл. 368 и сл. от НПК или упражняване на правомощията на ВКС по чл. 425, ал. 1, т. 2, пр. 1 от НПК.

В съдебното заседание, проведено пред Върховния касационен съд, Х.Н.А. не се явява, а искането се поддържа от защитник.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура поддържа становище за основателност на подаденото искане за възобновяване.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка по изложените в искането оплаквания, за да се произнесе, взе предвид следното :

I. 1. С молба от 12.12.2013 г. Х.Н.А., като обвиняем по досъдебно производство (ДП) № 153/2008 г., прокурорска преписка № 10092/2010 г. по описа на СГП, чрез защитника си е направил искане за провеждане на процедурата по чл. 368 и сл. от НПК. В молбата се твърди, че А. е привлечен като обвиняем с постановление от 18.06.2009 г. по ДП № 25/09 г. по описа на ГД ДП, пр. пр. № 4-368/09 г. по описа на СГП. С постановление от 19.12.2009 г. по цитираното досъдебно производство отново е привлечен като обвиняем по същото обвинение. Материалите по това дело многократно са разделяни/отделяни и присъединявани към различни досъдебни производства и прокурорски преписки и към момента на подаване на молбата са приложени към ДП № 153/2008 г., прокурорска преписка № 10092/2010 г. по описа на СГП. По последно посоченото производство, с постановление от 29.07.2013 г. молителят отново е привлечен като обвиняем по същите обвинения, предмет на тези постановления от 2009 г. С оглед на изложеното и на основание чл. 368 и сл. от НПК е отправено искане да се изиска делото и да се приложи разпоредбата на чл. 369, ал.1 от НПК.

2. С разпореждане от 14.12.2013 г., постановено по НЧД № 1560/2013 г., съдията – докладчик е приел следното : че молителят е привлечен като обвиняем по ДП 185/2008 г. по описа на ОП – Враца с постановление от 17.12.2008 г. за извършено престъпление по чл. 321, ал.3 от НК (л. 91, том 51 от ДП); че след множеството трансформации на това досъдебно производство същото е придобило номер (№) 153/2008 г., пр. пр. 10092/2010 г. по описа на СГП; както и че последното постановление за привличане в качеството му на обвиняем е от 29.07.2013 г, с което молителят

отново е бил привлечен за извършено престъпление по чл. 321, ал.3 във вр. с ал.1 от НК за същия период от време, като този с постановлението от 17.12.2008 г., за престъпление по чл. 199, ал.1 от НК и за шест престъпления по чл. 131, ал.1 от НК – т. 73 от ДП. При тези данни съдът разпоредил да се изискат справки от съответните органи за времето, през което производството е било спирано на основание чл. 25 от НПК, съответно е било в съда за осъществяване на съдебен контрол върху досъдебното производство или по внесен обвинителен акт.

3. По делото са приложени справки, включително и от СГП, последната постъпила в Специализирания наказателен съд на 20.12.2013 г., под вх. № 6195 . В същата е отразено, че на молителя „е повдигнато обвинение по чл. 321, ал. 3, пр. 2, хипотеза 7 от НК - а именно за времето от началото на 2007 г. и понастоящем (до датата на привличане на лицето като обвиняем на 17.12.2008 г.) в гр. В. е образувал и ръководил ОПГ, създадена да върши престъпления по чл. 354а от НК, по ДП № 185/ 2008 г. по описа на МВР – Враца, пр. пр. 3222а/2008 г. на ОП – Враца, обединено с постановление от 11.05.2012 г. към ДП № 153/2009 г. (вероятно грешка в годината, бел. ВКС) по описа на ГД БОП, пр. пр. 10092/2010 г. на СГП”. Отбелязано е също, че с постановление от 18.12.2013 г. на СГП наказателното преследване, водено срещу молителя, е частично прекратено за посоченото по-горе обвинение по чл. 321, ал. ал. 3, пр. 2, хипотеза 7 от НК, извършено на територията на гр. Враца.

4. С разпореждане от 07.01.2014 г., съобразявайки получените данни за времето, през което производството е спирано на основание чл. 25 от НПК, съответно делото е било в съда, съдията-докладчик е приел, че е налице хипотезата на чл. 368, ал.1 от НПК и на основание чл. 369, ал. 1 от НПК върнал ДП № 153/ 2008 г. по описа на ГД БОП, пр. пр. № 10092/2010 г. по описа на СГП на прокурора. Дадена е възможност на СГП в тримесечен срок да внесе същото за разглеждане в съда с обвинителен акт, с предложение за

освобождаване на обвиняемия от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или със споразумение за решаване на делото, или да прекрати наказателното производство, като уведоми за това съда.

5. В резултат на това разпореждане на 13.01.2014 г. (писмо от СГП, вх. № 245/2014 г.) по делото е постъпило постановлението за частично прекратяване от 18.12.2013 г., цитирано в справката на СГП. В него е прието, че в хода на производството спрямо лицето Х.Н.А. е повдигнато обвинение по чл. 321, ал.3, пр. 2, хипотеза 7 от НК, извършено в град В., по ДП № 185/ 2008 г. по описа на МВР – Враца, пр. пр. 3222а/2008 г. на ОП – Враца, обединено с постановление от 11.05.2012 г. към ДП № 153/2009 (08) г. по описа на ГД БОП, пр. пр. 10092/2010 г. на СГП. В хода на разследването не били установени данни за съпричастност на Х.Н.А. към извършеното престъпление по чл. 321, ал.3, пр. 2, хипотеза 7 от НК на територията на гр. В., а само за такава дейност на територията на гр. С. Поради това на Х.Н.А. е било повдигнато и предявено обвинение за това, че в периода от неустановена дата от началото на 2007 г. до 31.05.2009 г. в град С. е образувал и заедно с Х.Х.В. ръководел ОПГ с участници, подробно изброени, включително и тези, за които е имало внесен обвинителен акт в съда по НОХД № С-348/2010 г. на СГС и др. неустановени лица, като групата е била въоръжена, създадена с користна цел да върши престъпления по чл. 198, чл. 199, чл. 129, чл. 130, чл. 131 от НК и по чл. 354а, ал.1 и ал.2 от НК на територията на гр. С. – престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 1, 2, 3, т. 2 във вр. с ал. 1, пр. 1 и пр. 2 от НК.

При тези съображения и на основание чл. 243, ал. 1 от НПК прокурорът е прекратил частично наказателното преследване за престъпление по чл. 321, ал.3, пр. 2, хипотеза 7 от НК, постановено по ДП № 185/2008 г. по описа на ОДП МВР – Враца, пр. пр. № 3222а/2008 г. по описа на ОП – Враца, обединено с цитираното постановление от 11.05.2012 г., срещу Х.А. – а именно за времето от началото на 2007 г. и понастоящем (до

датата на привличане на лицето като обвиняем на 17.12.2008 г.) в гр. В. е образувал и ръководил ОПГ, създадена да върши престъпления по чл. 354а от НК.

6. С определение от 18.02.2014 г., възпроизвеждайки вече възприетото с разпореждането от 07.01.2014 г., съдът е заключил, че срокът, даден на основание чл. 369, ал.1 от НПК, касае единствено престъплението по чл. 321, ал.3 във вр. с ал.1 от НК и именно за това престъпление е изтекъл визираният в разпоредбата на чл. 368, ал.1 от НПК двугодишен срок. Ето защо и с оглед депозираното постановление за частично прекратяване на наказателното производство спрямо Х.Н.А. за извършено престъпление по чл. 321, ал.3, пр. 2, хипотеза 7 от НК, съдът е приел, „ че производството по реда на чл. 369 във вр. с чл. 368 от НПК по НЧД № 1560/2013 г. е приключило”, поради което е прекратил същото и е обявил необжалваемост на съдебния акт.

7. С молба, постъпила на 13.05.2014 г. в СНС, основана на чл. 369, ал. 2 от НПК, защитата на обвиняемия е отправила искане съдът да изиска материалите по ДП № 153/08 г., пр. пр. № 10092/2010 г. по описа на СГП и да прекрати наказателното производство, поради изтичане на дадения с разпореждането от 07.01.2014 г. срок, както и на срока по чл. 242, ал. 3 от НПК. На 15.05.2014 г., след постъпването на молбата в СНС, защитникът на обвиненото лице е бил уведомен за постановеното определение от 18.02.2014 г., видно от отразеното върху същото.

II. От материалите по ДП № 153/2008 г., (пр. пр. № 10092/2010 г.) по описа на СГП, част от които са приложени в копия и подредени без да са номерирани, е видно следното :

1. С постановление за привличане на обвиняем от 17.12.2008 г., приложено в т. 51, л. 91 от явни материали, на Х.Н.А. е повдигнато обвинение за това, че от началото на 2007 г. и понастоящем в гр. В. образувал и ръководил ОПГ, създадена с цел да върши престъпления по чл. 354а, ал. 1 от НК – престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, хипотеза 7 от НК.

Това обвинение е повдигнато в рамките на ДП № 185/2008 г., пр. пр. № 3222а/2008 г. по описа на ОП – Враца. Към делото присъстват и постановления на прокурор, очертаващи обединяването и разделянето на досъдебното производство – виж напр., намиращите се на л. 179, л. 223 и сл. от т. 51 .

2. С постановление за привличане на обвиняем от 18.06.2009 г., приложено на л. 1 от т. 28 – класифицирани материали (заверено копие на материали по ДП № 153/2008 г., пр. пр. № 4-3488/2008 г. по описа на СГС) на Х.Н.А. са повдигнати две обвинения :

- за това, че от месец януари 2008 г. до 31.05.2009 г. в гр. С. и К., заедно с В. образувал и ръководил ОПГ, с посочени лица, членове на групата, създадена с цел да върши престъпления по чл. 354а от НК – престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 1 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 354а, ал. 1 и ал. 2 от НК;

- за това, че по същото време и място, заедно с В. е организирал и ръководил ОПГ, с идентичен членски състав, създадена с цел да върши престъпления по чл. 128 и чл. 129 от НК – престъпление по чл. 321, ал. 1 във вр. с чл. 128 и чл. 129 от НК;

Тези обвинения са повдигнати в рамките на ДП № 25/2009 г., пр. пр. № 4-368/2009 г. по описа на СГП.

3. С постановление за привличане на обвиняем от 19.12.2009 г., приложено в т. 34 – класифицирани материали (заверено копие на материали по ДП № 153/2008 г., пр. пр. № 4-3488/2008 г. по описа на СГС и отразено в описа към него като намиращо се на л. 62-72) на Х.Н.А. са повдигнати обвинения :

- по чл. 321, ал. 3, т. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 354а, ал. 2 във вр. с чл. 199, ал.1, т. 3 и т. 5 във вр. с чл. 214 във вр. с чл. 213а във вр. с чл. 131, ал.1, т. 4, т. 5, т. 8, т. 9 във вр. с чл. 130, ал.2 във вр. с чл. 129, ал. 2 от НК за това, че периода м. 01.2008 г. до 31.05.2009 г. в град С. образувал заедно с В. ОПГ, ръководена от последния и с изброените лица като участници,

създадена с користна цел и с цел да върши престъпления по чл. 354а, ал.2 от НК, престъпления по чл. 199 от НК, престъпления по чл. 214 от НК, престъпления по чл. 131 от НК;

- по чл. 199, ал.1, т. 3 и т. 5 във вр. с чл. 20, ал.3 от НК, извършено на 24.01.2009 г. и с пострадал Р.К.К.;

- множество обвинения по чл. 131, ал. 1 от НК при различни квалифициращи обстоятелства, извършени на 28.02.2008 г. и на 30.10.2008 г., с пострадали Е.М., М.Г., Ю.М., Н.Д., Ц.Я., Г.Ш. и Й.П.

Тези обвинения са повдигнати в рамките на ДП № 25/2009 г., пр. пр. № 4-368/2009 г. по описа на СГП.

4. С постановление от 29.07.2013 г., приложено към т. 73 (явни материали), на Х.Н.А. са повдигнати обвинения :

- по чл. 321, ал. 3, т. 2 във вр. с ал. 1 от НК – за периода от неустановена дата в началото на 2007 г. до 31.05.2009 г. в град С. е образувал и заедно с Х.Х.В. ръководил ОПГ с участници, подробно изброени, включително и такива, за които е изготвен обвинителен акт и неустановени лица, като групата е била въоръжена, създадена с користна цел и да върши съгласувано в страната престъпления по чл. 198, чл. 199, чл. 129, чл. 130, чл. 131 от НК и по чл. 354а, ал.1 и ал.2 от НК;

- по чл. 199, ал. 1, т. 3 и т. 5 във вр. с чл. 198, ал.1 във вр. с чл. 129, ал. 2 от НК, като подбудител, с пострадал Р.К.К., извършено до 24.01.2009 г.;

- множество обвинения по чл. 131, ал. 1 от НК, извършени до 28.02.2008 г. и до 30.10.2008 г. като подбудител, с пострадали, Е.М., М. Г., Ю.М., Н.Д., Ц.Я., Г.Ш., Й.П.

Тези обвинения са предявени в рамките на ДП № 153/2008 г., пр. пр. № 10092/2010 г. по описа на СГП.

5. В делото присъстват прокурорски актове, от които е видно, образуването и разделянето на ДП № 25/09 г. (постановление от 18.02.2009 г. по пр. пр. 4-368/2009 г., т. 24, постановление от 15.03.2010 г., т. 37, л. 1,

класифицирани материали). Поради неиздирването на Х.Н.А. и други лица, материалите са отделени в ДП № 134/2010 г., пр. пр. 4-1401/2010 г. по описа на СГП. Последно посоченото досъдебно производство отново с постановление на СГП от 19.04.2011 г. по ДП № 134/2010 г. (т. 62, класифицирани материали) е разделено по отношение на Х.Н.А. и др. лица, като материалите са заведени с нов № 4-1440/2011 г. на СГП, по ДП № 53/2011 г.

6. С постановление от 11.05.2012 г. (1092/2010 г.), приложено в т. 1, л. 1 и сл., ДП № 153/08 г., материалите по пр. пр. № 4-3488/2008 г., ДП № 153/2008 г.; материалите по пр. пр. № 3222а/2007 г. на ОП – Враца, ДП № 132/09 г. на МВР- Враца; материалите по пр. пр. 4-3515/2009 г. по описа на СГП, ДП № 141/2009 г. по описа на ГД, „ДП“; материалите по пр. пр. 4-1440/2011 г. по описа на СГП, ДП № 53/2011 г., са обединени. Постановено е до приключване на производството, разследването да се провежда по номер на ДП № 153/2008 г. по описа на ГД „БОП“, пр. пр. № 4-3488/2008 г. по описа на СГП. В цитираното постановление е отразено движението на досъдебните производства, водени срещу лицето Х.Н.А.

7. С постановление от 15.11.2013 г. по ДП № 153/2008 г. по описа на ГД „БОП“, пр. пр. 4-3488/2008 г. (10092/2010 г.) по описа на СГП, приложено в т. 74, л. 150, отново е постановено отделяне в самостоятелно производство на част от материалите, отнасящи се до Х.Н.А.

Проследеното съдържание на съдебните и прокурорски актове не е самоцелно. Няма съмнение, че обемът на материалите по наказателното производство е значителен, както и че няколкократното разделяне и обединяване на различни досъдебни производства затруднява проследяването на повдигнатите обвинения срещу Х.Н.А. Това е посочено и в молбата, иницираща процедурата, но в същата е конкретизирано и друго : първо, че проверката се изисква относно обвиненията, повдигнати на 18.06.2009 г., съответно на 19.12.2009 г. по ДП № 25/09 г. по описа на ГД ДП,

пр. пр. № 4-368/09 г. по описа на СГП, което според молителя към момента на започване на процедурата е под № 153/08 г., пр. преписка № 10092/2010 г. по описа на СГП; второ, че сочените обвинения са идентични на тези, повдигнати с постановлението от 29.07.2013 г., в рамките на ДП № 153/08 г., пр. преписка № 10092/2010 г. по описа на СГП.

Ако съдът бе положил дължимото усърдие, щеше да проследи развитието на наказателното производство, възбудено срещу Х.Н.А., а не да ограничава своето произнасяне, съобразявайки само постановлението на прокурора за частично прекратяване, без да извърши необходимата проверка на обстоятелствата, значими за правилното разрешаване на поставените от обвиненото лице въпроси в контекста на процедурата по чл. 368 и сл. от НПК.

Постановлението за частично прекратяване е от 18.12.2013 г. и същото изрично е споменато в справката на СГП, постъпила в СНС още на 20.12.2013 г., тоест преди разпореждането от 07.01.2014 г. Независимо от тези данни, съдът с посоченото разпореждане е обсъждал обвинението, повдигнато на 17.12.2008 г. по ДП № 185/08 г. по описа на МВР – Враца, пр. пр. № 3222а/2008 г. по описа на ОП – Враца, обединено с постановлението от 11.05.2012 г. към ДП № 153/2008 г. и въз основа на последното е постановил атакуваното определение.

Проследената от ВКС, макар и частично, (в делото има и други актове, отнасящи се вкл. и за спиране на производството), хронология на постановленията за привличане на обвиняем и прокурорските актове, свързани с „трансформирането” на наказателното производство, водено срещу Х.Н.А., не личи да е била предмет на обсъждане в съдебния акт. Съдът не е обмислял обвиненията, повдигнати на молителя с постановленията от 18.06.2009 г. и от 19.12.2009 г. по ДП № 25/09 г. по описа на ГД „ДП”, пр. пр. № 4-368/09 г. по описа на СГП, предмет на неговата молба, нито е съобразил, че още преди разпореждането от 07.01.2014 г. наказателното преследване за

престъплението по чл. 321, ал.3, пр. 2, хипотеза 7 от НК, извършено в гр. В., е било прекратено. Пренебрегвайки развитието на производството, съответно предмета на отправеното от молителя искане, съдът е пропуснал да изясни : дали постановленията за привличане на обвиняем от 2009 г., включващи и обвинение по чл. 321 от НК, са всъщност за изменение на обвинението, повдигнато на 17.12.2008 г., или става дума за новоповдигнати обвинения, без връзка с предходното ; както и какво е отношението на тези обвинения от 2009 г., включващи не само престъпление по чл. 321 от НК, но и престъпления по чл. 199 от НК и по чл. 131 от НК към обвиненията, повдигнати с постановлението за привличане от 29.07.2013 г. Затова, обяснимо в искането за възобновяване се поддържат защитни доводи, свързани с вероятните съображения на съда и се разсъждава върху тяхната незаконосъобразност, породена от превратно тълкуване на фактите.

Казаното до тук очертава, че е допуснато съществено процесуално нарушение, ограничаващо процесуалните права на молителя, тъй като искането, отправено от него, не е разгледано.

Съдът не е изпълнил задължението си да изясни дали молителят не е обвиняван за една и съща дейност спрямо фактите, което е същественото, а не безкрайните обединявания и разделяния на делото.

Правото да поиска разглеждането на делото по глава XXVI от НПК след изтичане на посочените в закона срокове е на обвиненото лице и се упражнява чрез сезиране на съда със съответното искане. Обект на възникналото наказателнопроцесуално правоотношение е очакваният резултат от упражняването на това право – внасяне на обвинението в съда в съответния срок или прекратяване на наказателното производство. На правото на обвиненото лице съответства задължението на съда да извърши всички необходими действия, осигуряващи това право. Иначе, правото ще бъде поставено в зависимост от усмотрението на органа (съд и/или прокурор) да извърши или не, възложеното му от закона.

С необсъждането на всички данни, съдържащи се по делото, съдът се е отклонил от задълженията си за осъществяване на конкретната преценка дали са налице основанията по чл. 368 и сл. от НПК и по отношение на кои обвинения, повдигнати срещу Х.Н.А.

Основателно в този смисъл е възражението на защитата, че при постановяването на съдебния акт са допуснати нарушения на чл. 14 от НПК, тъй като липсва произнасяне по въведения с молбата предмет, очертаващо и липса на мотиви.

Определението подлежи на отмяна и връщане на делото за ново разглеждане за произнасяне по съществото на процедурата по чл.368 и сл. от НПК, иницирана от молителя.

По изложените съображения и на основание чл. 425, ал.1, т . 1 от НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ВЪЗОБНОВЯВА производството по ЧНД № 1560/2013 г. по описа на Специализирания наказателен съд.

ОТМЕНЯ постановеното по делото определение от 18.02.2014 г.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на съда.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ : 1.

2.